

PVN piemērošana būvniecības pakalpojumiem 2/14/23

Kopš 2018. gada PVN likums nosaka apgriezto PVN maksāšanas kārtību būvniecības pakalpojumiem. Tomēr, vai visos gadījumos ir skaidrs, kad konkrētais pakalpojums, it īpaši, ja tas nav tehniska rakstura būvniecības darbu veikšana, ir pakļauts PVN normām attiecībā uz būvniecības pakalpojumiem? Prakse rāda, ka nē.

Normatīvā bāze

Pretēji vispārīgajai PVN piemērošanas kārtībai PVN par iekšzemē sniegtiem būvniecības pakalpojumiem maksā to saņēmējs, ja to sniedzējs un saņēmējs ir reģistrēti nodokļa maksātāji. Būvniecības pakalpojumi ir jebkura būvdarbu veikšana un būvniecības pakalpojumu līgumā ietvertā visu veidu projektēšana.

VID vietnē ir publicēts metodiskais materiāls, kurā PVN likuma normas attiecībā uz apgriezto PVN maksāšanas kārtību VID sasaista ar Būvniecības likumā ietverto būvdarbu definīciju – tie ir būvniecības procesa sastāvdaļa, darbi, ko veic būvlaukumā vai būvē, lai radītu būvi, novietotu iepriekš izgatavotu būvi vai tās daļu, pārbūvētu, atjaunotu, restaurētu, iekonservētu, nojauktu būvi vai ierīkotu inženiertīklu. Papildus VID paskaidro, ka apgrieztā PVN maksāšanas kārtība ir piemērojama arī tādiem būvniecības pakalpojumiem, kas sniegti kā atsevišķi būvniecības pakalpojumi (piemēram, atsevišķi sniegti remonta darbi), nesaistot tos tikai un vienīgi ar nekustamā īpašuma atjaunošanas vai pārbūves procesu. Apgriezto PVN maksāšanas kārtību nepiemēro, ja tiek veikti darbi ēkas vai būves uzturēšanai, uzkopšanai vai iekārtu nomaiņai, neietekmējot ēkas vai būves iekšējās un ārējās sienas. Šādi darbi nav uzskatāmi par būvniecības pakalpojumiem PVN vajadzībām.

Metodiskajā materiālā atsevišķi tiek uzsvērta PVN piemērošana projektēšanas pakalpojumiem, jo PVN likumā kā būvniecības pakalpojums minēta arī projektēšana ar nosacījumu, ka tā paredzēta būvniecības pakalpojumu līgumā.

Metodiskajā materiālā ir iekļauti vairāki piemēri, kuros tiek vērtēts, vai apgrieztā PVN maksāšanas kārtība jāpiemēro konkrētiem pakalpojumiem. Būtiskie kritēriji, lai pakalpojumu uzskatītu par būvniecības pakalpojumu PVN vajadzībām, ir šādi:

- darbi ir būvdarbi būvniecības nozari regulējošo normatīvo aktu izpratnē;
- darbu rezultātā tiek ietekmētas ēkas vai būves iekšējās un ārējās sienas;
- darbi ir atrunāti būvniecības līgumā un tā pielikumos (būvdarbu tāmēs).

Piemēram, tiek analizēti būvlaukuma sakopšanas un labiekārtošanas darbi. VID paskaidro, ka šādiem pakalpojumiem PVN piemērošanas režīms ir atkarīgs no tā, vai šie darbi ir bijuši iekļauti kopējā būvniecības līgumā. Ja šādus pakalpojumus sniedz atsevišķi, tiem būtu piemērojama vispārīgā PVN maksāšanas kārtība.

Līdz ar to šķietami varētu secināt, ka dažādi administratīva rakstura pakalpojumi, piemēram, juridiskie, projektu vadības, finanšu uzskaites pakalpojumi, nav būvniecības pakalpojumi PVN vajadzībām, it īpaši, ja šādu pakalpojumu sniegšana neveido daļu no kopējā būvdarbu līguma.

Tomēr nesenā prakse rāda, ka VID ir tendence paplašināt to pakalpojumu tvērumu, kam piemērojama apgrieztā PVN maksāšanas kārtība. Situācijā, kad Latvijas uzņēmums, kurš ir būvdarbu ģenerāluzņēmējs,

iegādājās no cita Latvijas uzņēmuma dažādus ārpakalpojumus, tostarp nomāja personālu būvniecības projekta vadīšanai un atbalsta funkciju nodrošināšanai (dažādu atļauju kārtošanai, finanšu uzskaites un citu funkciju nodrošināšanai), VID norādīja, ka šādiem pakalpojumiem bija jāpiemēro apgrieztā, nevis vispārīgā PVN maksāšanas kārtība.

Lai gan uzņēmums paskaidroja, ka būvdarbi būvlaukumā tiek saņemti no citiem pakalpojumu sniedzējiem, kas nolīgti atsevišķos būvniecības līgumos, un šiem pakalpojumiem tiek piemērota apgrieztā PVN maksāšanas kārtība, VID šos argumentus noraidīja un palika pie sava sākotnējā viedokļa.

VID viedoklis

Atbildot uz uzņēmuma argumentiem par administratīvu pakalpojumu nošķiršanu no būvniecības darbiem, VID norādīja – ja uzņēmums saņēmis personāla nodrošināšanas pakalpojumu, lai nodrošinātu būvniecības projekta vadību, uzraudzību un administratīvas funkcijas, un šis pakalpojums ir iekļauts uzņēmuma kā ģenerāluzņēmēja noslēgtajā būvdarbu līgumā un pielikumos (būvdarbu tāmēs), proti, šīs saņemto pakalpojumu izmaksas veido sniegtā būvniecības pakalpojuma vērtību, tad darījumam piemērojama apgrieztā PVN maksāšanas kārtība atbilstoši PVN likuma 142. pantam.

Būtībā visi ģenerāluzņēmēja saņemtie pakalpojumi veido izmaksas, kas tiek iekļautas sniegtā būvniecības pakalpojuma izmaksās, kuras, iespējams, norādītas arī tāmēs, līdz ar to pastāv risks, ka lielākajai daļai saņemto pakalpojumu VID ieskatā jāpiemēro apgrieztā PVN maksāšanas kārtība.

Nepareizi piemērots PVN režīms izrakstītajā rēķinā (t.i., PVN piemērots vispārīgajā kārtībā, kad vajadzēja piemērot apgriezto kārtību) var kalpot par pamatu, lai VID liegtu tiesības atskaitīt priekšnodokli. Būvniecības projektos izmaksas ir lielas, līdz ar to PVN summas ir būtiskas. Nepareizi piemērots nodoklis var radīt gan nokavējuma naudas risku, gan soda naudas risku nodokļu audita rezultātā.

Mūsuprāt, katra situācija jāvērtē atsevišķi un neskaidrību gadījumā PVN piemērošana jāsaskaņo ar VID rakstiski.